ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
3 Ιουλίου 1985 *

Στην υπόθεση 243/83,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal de commerce των Βρυξελλών προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

SA Binon & Cie, με έδρα το Charleroi,

και

SA Agence et messageries de la presse, με έδρα το Anderlecht,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco, O. Due και K. Κακούρη, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

αφού άκουσε τις παρατηρήσεις των:

— Th. Delahaye, δικηγόρου Βρυξελλών, ως εκπροσώπου της ενάγουσας στην κύρια δίκη,

— M. Waelbroeck και M. van der Haegen, δικηγόρων Βρυξελλών, ως εκπροσώπων της εναγομένης στην κύρια δίκη,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

— M. Seidel, ως εκπροσώπου της κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας,

— B. van der Esch, ως εκπροσώπου της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επικουρούμενου από τη Ν. Κουτρέλη,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 1983, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Οκτωβρίου 1983, ο πρόεδρος του Tribunal de commerce των Βρυξελλών υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της επιχείρησης Binon, η οποία εκμεταλλεύεται στο Charleroi εμπορικό κατάστημα ειδών βιβλιοπωλείου-χαρτοπωλείου, ειδών γραφείου και εκπαιδευτικών παιχνιδιών, και της εταιρίας Agence et messageries de la presse, με έδρα το Anderlecht, στη μείζονα περιφέρεια των Βρυξελλών (στο εξής: AMP). Η διαφορά έχει ως αντικείμενο να υποχρεωθεί η AMP να παύσει να αρνείται την πώληση ή την παράδοση στην Binon των εφημερίδων και περιοδικών, βελγικών και ξένων, των οποίων εξασφαλίζει τη διανομή στο Βέλγιο.

3 Η Binon ήταν αρχικά παραχωρησιούχος του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως του σήματος της ανώνυμης εταιρίας « Club », η οποία διευθύνει αλυσίδα καταστημάτων που φέρουν αυτή την ονομασία. Από τις 29 Ιανουαρίου 1982, συνέχισε τις δραστηριότητές της ιδίω ονόματι και χωρίς την πιο πάνω συμβατική σχέση. Από τις 8 Μαρτίου 1983, η Binon ζήτησε από την AMP να της προμηθεύει τις εφημερίδες, τα περιοδικά και τις λοιπές εκδόσεις, των οποίων η AMP εξασφαλίζει τη διανομή. Επειδή η AMP αρνήθηκε την προμήθεια, η Binon αποτάθηκε απευθείας σε διάφορους εκδότες, αλλά ανεπιτυχώς.

4 Η απόφαση παραπομπής αναφέρει ότι, αν εξαιρεθεί η διανομή τύπου μέσω συνδρομών, η AMP εξασφαλίζει στο Βέλγιο, είτε η ίδια είτε μέσω των θυγατρικών της, σημαντικό μέρος — σχεδόν το 70 % — της διανομής στους λιανοπωλητές των βελγικών εφημερίδων και περιοδικών και το σύνολο σχεδόν της διανομής των εφημερίδων και περιοδικών που εκδίδονται στο εξωτερικό. Η σημασία αυτού του γεγονότος ενισχύεται από το ότι, αφενός μεν, η AMP και οι εκδότες εφημερίδων και περιοδικών είχαν δημιουργήσει, το 1976, σύστημα επιλεκτικής διανομής, σύμφωνα με το οποίο κάθε έγκριση σημείου πωλήσεως υποβαλλόταν σε γνωμοδότηση επαρχιακής συμβουλευτικής επιτροπής, αφετέρου δε, η AMP ανήκει σε όμιλο επιχειρήσεων, ορισμένες από τις οποίες κατέχουν σημαντική θέση στη διανομή του τύπου.

5 Ως προς το σύστημα επιλεκτικής διανομής, το εθνικό δικαστήριο διευκρινίζει ότι αρχικά, δυνάμει συμφωνίας που συνήφθη το 1976, οποιοσδήποτε επιθυμούσε να ανοίξει εμπορικό κατάστημα εφημερίδων και περιοδικών όφειλε, επί ποινή να συναντήσει την άρνηση κάθε προμήθειας από τους εκδότες, να απευθύνει αίτηση εγκρίσεως σε μια επαρχιακή συμβουλευτική επιτροπή, τη γνωμοδότηση της οποίας ακολουθούσε η μεγάλη πλειονότητα των εκδοτών. Ωστόσο, με δύο δικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν το 1982, κρίθηκε ότι η συμφωνία αυτή δεν συμβιβαζόταν με τη βελγική νομοθεσία καθώς και με τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης. Εξάλλου, στις 10 Μαΐου 1983, το Conseil du contentieux économique (Συμβούλιο Οικονομικών Διαφορών) εξέδωσε, κατ' εφαρμογή του βελγικού νόμου περί προστασίας από καταχρήσεις οικονομικής ισχύος, γνωμοδότηση, κατά την οποία η AMP καθώς και τα μέλη με αποφασιστική ψήφο των συμβουλευτικών επιτροπών διέθεταν οικονομική ισχύ στην αγορά λιανικής πωλήσεως του τύπου και διανομής των προϊόντων του, της οποίας είχαν κάνει κατάχρηση. Έκτοτε το σύστημα διανομής μεταβλήθηκε, με συμφωνία που συνήψε η AMP με τους εκδότες το 1983, με αποτέλεσμα να καταργηθεί η συλλογική διαδικασία εγκρίσεως, η δε AMP κατάρτισε κανονισμό, τον οποίο οι εκδότες αποφάσισαν ατομικώς να αποδεχτούν ή να απορρίψουν. Κατά το άρθρο VI, παράγραφος 3, ψηφίο 2, του κανονισμού αυτού, η AMP γνωμοδοτεί επί κάθε αιτήσεως για τη δημιουργία νέου σημείου λιανικής πωλήσεως και η γνωμοδότησή της κοινοποιείται στους βέλγους εκδότες· αυτοί λογίζεται ότι συμφωνούν με τη γνωμοδότηση αυτή, αν δεν κοινοποιήσουν στην AMP, εντός οκτώ ημερών, αντίθετη απόφασή τους με ειδικό έντυπο.

6 Εξάλλου, το εθνικό δικαστήριο διαπιστώνει ότι η AMP κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών της επιχείρησης « AMP Transports », μετέχει δε κατά 9,35 % στην ανώνυμη εταιρία « Lecture générale », που έχει ως αντικείμενο τη λιανική πώληση προϊόντων του τύπου. Οι συμμετοχές αυτές πρέπει να συνεκτιμηθούν υπό το φως του γεγονότος ότι η εταιρία γαλλικού δικαίου Hachette, που είναι σημαντικός εκδοτικός οίκος με έδρα το Παρίσι, μετέχει στην AMP με 48,84 % και στη « Lecture générale » με 24,55 %.

7 Από τις δύο αυτές επί μέρους διαπιστώσεις το εθνικό δικαστήριο συνάγει ότι η AMP ελέγχει την έγκριση των σημείων πωλήσεως, ενώ ταυτόχρονα έχει, μαζί με την Hachette, πολύ σημαντικά συμφέροντα στις δραστηριότητες της « Lecture générale ». Γι' αυτό το λόγο, οι πολύ αυστηροί κανόνες εγκαταστάσεως που περιλαμβάνουν ελάχιστα γεωγραφικά κριτήρια, όπως προβλέπονται από τον κανονισμό της AMP για τη διανομή του τύπου, δεν εφαρμόστηκαν στο κέντρο του Charleroi προκειμένου για τις δραστηριότητες διαφόρων θυγατρικών της « Lecture générale », ενώ οι ίδιοι αυτοί κανόνες και κριτήρια αντιτάχτηκαν στην Binon για να αιτιολογήσουν την άρνηση προμήθειάς της.

8 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το εθνικό δικαστήριο έκρινε αναγκαίο να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Το γεγονός ότι μια ομάδα επιχειρήσεων, δηλαδή ορισμένος αριθμός επιχειρήσεων που έχουν ομοιόμορφη συμπεριφορά και αποτελούν σημαντικό μερίδιο της σχετικής αγοράς (εν προκειμένω εκείνης του γραπτού ημερήσιου, εβδομαδιαίου και περιοδικού τύπου στο Βέλγιο) εφαρμόζει πρακτική που συνίσταται στο να αφήνει, εκτός αν υπάρξει ρητή παρέμβαση ή πρωτοβουλία εκ μέρους της, μια ειδικευμένη επιχείρηση να ρυθμίζει τη διανομή του εμπορεύματός της, αναθέτοντάς της σιωπηρά ή ρητά τη φροντίδα να ρυθμίζει τη διανομή αυτή κατ' επιλογή, υποχρεώνοντας τους λιανοπωλητές που επιθυμούν να πωλήσουν το εν λόγω εμπόρευμα να υποβάλουν αίτηση χορηγήσεως εγκρίσεως και αποφασίζοντας επί της αιτήσεως αυτής και μάλιστα βάσει κριτηρίων όχι μόνο ποιοτικών, αλλά και ποσοτικών, δηλαδή ενός κριτηρίου βασιζομένου στην απόσταση από το ένα σημείο πωλήσεως στο άλλο και ενός κριτηρίου συνισταμένου στο ότι απαιτείται ελάχιστος αριθμός κατοίκων ανά σημείο πωλήσεως, περιορίζοντας έτσι τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ;

2) Το γεγονός ότι στο Βέλγιο η διανομή του αλλοδαπού γραπτού τύπου έχει ανατεθεί σε μια μόνο επιχείρηση που κατέχει θέση τέτοια, που να εξασφαλίζει τη διανομή πλέον του 50 % των τίτλων αλλοδαπού τύπου στο Βέλγιο και οι συμβάσεις που αυτή η επιχείρηση διανομής υπογράφει με τα εν λόγω όργανα του τύπου (εκδότες) και με τους λιανοπωλητές έχουν περιεχόμενο τέτοιο που να επιτρέπει στην επιχείρηση διανομής να προβαίνει σε λύση της συμβάσεως ή να αρνείται τη διανομή των εν λόγω τίτλων, αν ο συμβαλλόμενος εκδότης προμηθεύει απευθείας μη συμβεβλημένους λιανοπωλητές ή να ανακαλεί την έγκριση προς λιανοπωλητές που παραχωρούν ή πωλούν τα έντυπα προς μεταπώληση, πωλούν κατά οποιοδήποτε τρόπο εκτός λιανικής πωλήσεως, εκμισθώνουν ή δανείζουν τα έντυπα, συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ;

3) Το γεγονός ότι η εν λόγω επιχείρηση διανομής επιφυλάσσει στον εαυτό της το δικαίωμα καθορισμού τιμών και υποχρεώνει τους λιανοπωλητές διανομείς να συμμορφώνονται με τη διατίμηση συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ;

4) Το γεγονός ότι η εν λόγω επιχείρηση διανομής τύπου είναι βελγική κεφαλαιουχική εταιρία, σημαντικό μέρος του κεφαλαίου της οποίας ανήκει σε οικονομική ομάδα αλλοδαπού δικαίου, η οποία ελέγχει στη Γαλλία διάφορες εκδοτικές επιχειρήσεις ημερήσιου και περιοδικού τύπου, ενώ η ίδια οικονομική ομάδα και η βελγική επιχείρηση διανομής μετέχουν από κοινού στο κεφάλαιο βελγικής κεφαλαιουχικής εταιρίας, αντικείμενο της οποίας είναι η διάθεση στο λιανικό εμπόριο του γραπτού τύπου στο Βέλγιο, συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ, όταν αποδεικνύεται ότι η επιχείρηση διανομής εφαρμόζει έναντι της εν λόγω επιχειρήσεως λιανικής πωλήσεως λιγότερο αυστηρά κριτήρια εγκρίσεως από ό, τι για τους άλλους λιανοπωλητές; »

9 Όπως προκύπτει από το δεύτερο ερώτημα, το σύστημα διανομής, στο οποίο αναφέρεται η απόφαση παραπομπής, εφαρμόζεται στη διανομή προϊόντων του αλλοδαπού τύπου επί του βελγικού εδάφους, ενώ στις αιτιολογικές σκέψεις της απόφασης διαπιστώνεται ότι η διανομή του συνόλου σχεδόν των αλλοδαπών εφημερίδων στο Βέλγιο υπάγεται στο σύστημα αυτό. Οι περιστάσεις αυτές αρκούν για να θεωρηθεί ότι ένα τέτοιο σύστημα είναι ικανό να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Παρέλκει επομένως η εξέταση του ειδικού αυτού προβλήματος και μπορεί να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα που αφορούν εν γένει την εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

10 Το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα αφορούν, όσον αφορά αντιστοίχως τα προϊόντα του τύπου που εκδίδονται στο Βέλγιο και στο εξωτερικό, το σύστημα διανομής των προϊόντων αυτών στο Βέλγιο, όπως έχει οργανωθεί από ειδικευμένο πρακτορείο διανομής. Το εθνικό δικαστήριο ερωτά πώς πρέπει να κριθεί το ζήτημα αν το σύστημα αυτό συμβιβάζεται με τα άρθρα 85 και 86 σε συνάρτηση με τρεις διαφορετικούς παράγοντες:

α) την πρακτική των εκδοτών·

β) τις συναλλαγές του πρακτορείου διανομής·

γ) το σύστημα επιλεκτικής διανομής, το οποίο έχει δημιουργήσει το πρακτορείο αυτό για τη λιανική πώληση.

Το τρίτο ερώτημα τονίζει ένα συγκεκριμένο στοιχείο από το όλο αυτό σύστημα, δηλαδή την τήρηση διατιμήσεως, ενώ το τέταρτο ερώτημα αφορά ειδικότερα την καταχρηστική εκμετάλλευση στην οποία μπορεί να προβεί το πρακτορείο διανομής είτε της δεσπόζουσας θέσης του στην αγορά είτε του συστήματος επιλεκτικής διανομής.

α) *Η πρακτική των εκδοτών*

11 Κατά την περιγραφή της αποφάσεως παραπομπής, η πρακτική των εκδοτών, ιδίως των εγκατεστημένων στο Βέλγιο, συνίσταται στη διανομή στο βελγικό έδαφος των προϊόντων τύπου μέσω του πρακτορείου διανομής και συνεπάγεται την άρνηση της απευθείας πώλησης των προϊόντων αυτών στους λιανοπωλητές. Εξάλλου, οι εκδότες αντέδρασαν κατά τρόπο όμοιο σε κάθε αίτηση εγκρίσεως που υπέβαλαν λιανοπωλητές.

12 Η AMP ισχυρίζεται ότι το γεγονός και μόνο ότι οι εκδότες, ή μερικοί απ' αυτούς, αναθέτουν τη διανομή των εντύπων τους σε ειδικευμένο πρακτορείο, για να οργανώσει αυτό την εν λόγω διανομή σύμφωνα με ορισμένα κοινά κριτήρια, δεν συνιστά εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 85. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει με τη νομολογία του ότι δεν υφίσταται αθέμιτη εναρμόνιση, όταν η παράλληλη συμπεριφορά εξηγείται ως ευφυής προσαρμογή κάθε επιχειρηματία στη συμπεριφορά των ανταγωνιστών του. Στην προκειμένη περίπτωση, η παράλληλη συμπεριφορά εμπνέεται από την κοινή θεμιτή επιδίωξη μειώσεως των εξόδων διανομής και ιδίως των εξόδων που απορρέουν από την επιστροφή των απωλήτων.

13 Κατά την Binon, οι βέλγοι εκδότες αναγκάζονται να ενεργούν εναρμονισμένα, λαμβανομένης υπόψη της μονοπωλιακής θέσης την οποία κατέχει η AMP, μαζί με την Hachette και τις λοιπές επιχειρήσεις που συνδέονται προς τις δύο αυτές εταιρίες, στην αγορά της διανομής των προϊόντων του τύπου.

14 Η Επιτροπή φρονεί ότι η παράλληλη συμπεριφορά των επιχειρήσεων, που συνίστανται στο ότι προσφεύγουν στον ίδιο μεσάζοντα για να προμηθεύουν τους λιανοπωλητές, είναι δυνατό να συνιστά εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 85. Στην προκειμένη περίπτωση, η διαδικασία εγκρίσεως νέων σημείων πωλήσεως, που προβλέπεται από τον κανονισμό της AMP, αποτελεί το πλαίσιο για το συντονισμό της συμπεριφοράς των εκδοτών μέσω του πρακτορείου αυτού.

15 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι το πρώτο πρόβλημα που τίθεται εν προκειμένω είναι το κατά πόσο η παράλληλη συμπεριφορά διαφόρων εκδοτών ως προς την έγκριση των

σημείων λιανικής πωλήσεως πρέπει να χαρακτηριστεί ως « εναρμονισμένη πρακτική » κατά την έννοια του άρθρου 85 της Συνθήκης, όταν, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, η παράλληλη συμπεριφορά εντάσσεται στο πλαίσιο συμβάσεων. Πράγματι, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η στάση των εκδοτών εντάσσεται στο πλαίσιο της εφαρμογής ενός συνόλου συμβάσεων, όπως είναι οι ατομικές συμφωνίες αποκλειστικότητας μεταξύ εκδοτών και πρακτορείου διανομής, αφενός, και μεταξύ αυτού και λιανοπωλητών, αφετέρου.

16 Περίπτωση παράλληλης συμπεριφοράς που εντάσσεται σε συμβατικό πλαίσιο συντρέχει ιδίως όταν, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, η ταυτόσημη στάση των εκδοτών έναντι των αιτήσεων εγκρίσεως των λιανοπωλητών αρχικά μεν αποτελούσε, δυνάμει συμφωνίας, απόρροια των γνωμοδοτήσεων συμβουλευτικών επιτροπών — πρακτική που κρίθηκε αντίθετη προς το άρθρο 85 από τα βελγικά δικαστήρια — μετά δε τη λύση της συμφωνίας αυτής και την αντικατάστασή της από νέα συμφωνία, όταν οι εκδότες καταλήγουν στην ίδια παράλληλη συμπεριφορά, ακολουθώντας τις γνωμοδοτήσεις ενός πρακτορείου διανομής αντί της συμβουλευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, η νέα συμφωνία έχει, όπως ακριβώς και η παλαιά συμφωνία, ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

17 Εξάλλου, το άρθρο 85 θα είχε επίσης εφαρμογή αν η παράλληλη συμπεριφορά των εκδοτών παρατεινόταν μετά τη λύση της παλαιάς συμφωνίας χωρίς να συναφθεί νέα. Πράγματι, όπως τόνισε το Δικαστήριο στην απόφασή του της 15ης Ιουνίου 1976 (EMI κατά CBS, 51, 86 και 96/75, Rec. σ. 811), στην περίπτωση συμφωνιών που έπαυσαν να ισχύουν, η συνέχιση της παραγωγής των αποτελεσμάτων τους μετά την τυπική λύση τους αρκεί για να έχει εφαρμογή το άρθρο 85. Το καθεστώς ανταγωνισμού που θεσπίστηκε με τα άρθρα 85 επ. της Συνθήκης ενδιαφέρεται μάλλον για τα οικονομικά αποτελέσματα των συμφωνιών ή οποιασδήποτε ανάλογης μορφής συνεννοήσεως ή συντονισμού, παρά για το νομικό τους τύπο.

18 Επομένως, στο πρώτο σκέλος των δύο πρώτων ερωτημάτων πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται επί συνόλου συμφωνιών μεταξύ ειδικευμένου πρακτορείου διανομής εφημερίδων και περιοδικών σε ένα κράτος μέλος και της μεγάλης πλειονότητας των εκδοτών των εν λόγω προϊόντων που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους, καθώς και ορισμένων εκδοτών οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη και των οποίων τα προϊόντα διανέμονται στο πρώτο κράτος μέλος, εφόσον αυτό το σύνολο συμφωνιών έχει ως αποτέλεσμα να αφήνει, στην πράξη, την έγκριση των σημείων λιανικής πωλήσεως στην κρίση του πρακτορείου αυτού ή οργανισμού τον οποίο αυτό δημιούργησε στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών.

β) *Οι συναλλαγές του πρακτορείου διανομής*

19 Το δεύτερο σκέλος των δύο πρώτων ερωτημάτων αναφέρεται στη θέση του πρακτορείου διανομής, ως προς το ότι ρυθμίζει, προς το συμφέρον των εκδοτών, κατά τρόπο επιλεκτικό τη λιανική πώληση, ενώ συγχρόνως το ίδιο ανήκει σε όμιλο επιχειρήσεων που έχουν σχέση με τη λιανική πώληση. Το εθνικό δικαστήριο θέλει συγκεκριμένα να πληροφορηθεί υπό ποίες προϋποθέσεις ένα τέτοιο πρακτορείο θεωρείται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης.

20 Η AMP προέβαλε ένα προκαταρκτικό ζήτημα. Φρονεί ότι οι δραστηριότητες τις οποίες αναπτύσσει ως προς την οργάνωση της λιανικής πώλησης των προϊόντων του τύπου προς το συμφέρον των εκδοτών δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να εμπίπτουν στις απαγορεύσεις των άρθρων 85 και 86. Υπό την ιδιότητά της ως διανομέα των προϊόντων αυτών, η AMP μεσολαβούσε ως παραγγελιοδόχος των εκδοτών, αναλαμβάνοντας να πωλεί τα προϊόντα του τύπου για λογαριασμό τους. Σύμφωνα δε με τη νομολογία του Δικαστηρίου, καθώς και με την πρακτική που ακολουθεί η Επιτροπή στις αποφάσεις της, ο παραγγελιοδόχος πρέπει να θεωρείται ως επικουρικό όργανο της επιχείρησης του παραγγελέα· οι δραστηριότητές του εκφεύγουν επομένως των απαγορεύσεων των άρθρων 85 και 86.

21 Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ο νομικός χαρακτηρισμός των συμβατικών δεσμών μεταξύ εκδοτών και πρακτορείου διανομής δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, αλλά των εθνικών δικαστηρίων. Στην υπό κρίση περίπτωση, τα υποβληθέντα ερωτήματα φαίνεται ότι αναφέρονται σε μια κατάσταση όπου η σχέση μεταξύ εκδοτών και πρακτορείου εμφανίζεται μάλλον ως συνδέουσα τους εκδότες με ανεξάρτητη επιχείρηση διανομής. Σ' αυτήν την προϋπόθεση στηρίζεται το Δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.

22 Από τις σκέψεις που ανέπτυξε το εθνικό δικαστήριο, προκύπτει ότι το ερώτημα που αφορά την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 86 στο πρακτορείο διανομής αναφέρεται σε δύο χωριστά στοιχεία: αφενός, στη δεσπόζουσα θέση που κατέχει η AMP ως μόνος μεσάζων μεταξύ εκδοτών και λιανοπωλητών για τη διανομή του μεγαλύτερου μέρους των βελγικών εκδόσεων και του συνόλου των αλλοδαπών εκδόσεων· αφετέρου, στο γεγονός ότι η AMP επιδίδεται σε συναλλαγές η ίδια στην αγορά της λιανικής πώλησης των προϊόντων αυτών, μετέχοντας, μαζί με άλλα μέλη του ομίλου Hachette, στην επιχείρηση « Lecture générale ».

23 Επί του τελευταίου αυτού σημείου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η « Lecture générale » διαθέτει στο Βέλγιο 190 σημεία πωλήσεως επί συνόλου 5 500 περίπου. Μια επιχείρηση που βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση δεν μπορεί, όμως, να θεωρηθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά λιανικής πωλήσεως.

24 Όσον αφορά το πρώτο σημείο, που αφορά τη δεσπόζουσα θέση της AMP ως μεσάζοντος, η AMP αμφισβήτησε τα στοιχεία που περιέχονται στη διάταξη παραπομπής, υποστηρίζοντας ότι το δικό της μερίδιο της αγοράς εφοδιασμού των λιανοπωλητών με εφημερίδες και περιοδικά δεν περιλαμβάνει μεγάλο τμήμα, ούτε βέβαια το σύνολο σχεδόν της αγοράς. Προς τούτο, παρέθεσε αριθμητικά στοιχεία που διαφέρουν αισθητά από εκείνα που δέχτηκε το εθνικό δικαστήριο. Δεν ανήκει όμως στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου ο έλεγχος της ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών που περιέχονται στην απόφαση παραπομπής.

25 Πρέπει στη συνέχεια να σημειωθεί ότι το εθνικό δικαστήριο ενδιαφέρεται για το πρόβλημα της ενδεχόμενης ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης του πρακτορείου διανομής, για να μπορέσει να ελέγξει αν αυτό, ελέγχοντας την πρόσβαση στο δίκτυο διανομής περιοδικών κατά τρόπο αυθαίρετο, εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά την εν λόγω δεσπόζουσα θέση. Αυτή όμως η ενδεχόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση και αυθαίρετη συμπεριφορά αφορούν την πρόσβαση στο σύστημα επιλεκτικής διανομής, το οποίο δημιούργησε η AMP. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι προτιμότερο το πρόβλημα της ενδεχόμενης καταχρηστικής εκμετάλλευσης να ενταχθεί στο πλαίσιο της εξέτασης του ζητήματος αν συμβιβάζεται ή όχι το εν λόγω σύστημα επιλεκτικής διανομής προς τις διατάξεις του άρθρου 85. Παρέλκει, επομένως, η εξέταση της ίδιας συμπεριφοράς για να διαγνωστεί παράβαση του άρθρου 86.

26 Από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει ότι παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο σκέλος του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος.

γ) *Το σύστημα επιλεκτικής διανομής*

27 Κατά την AMP, ο ειδικός χαρακτήρας της αγοράς διανομής του τύπου απαιτεί ένα σταθερό και ισόρροπο δίκτυο διανομής, διαρθρωμένο με κατάλληλη γεωγραφική κατανομή. Προς στήριξη της άποψης αυτής, η AMP επικαλείται ιδίως τρία στοιχεία. Πρώτον, η δυνατότητα διαθέσεως προς πώληση των ειδών τύπου κυμαίνεται από μια ημέρα — ή ακόμη λίγες ώρες για τον ημερήσιο τύπο με πολλές εκδόσεις την ημέρα — μέχρι ένα μήνα κατ' ανώτατο όριο· για το λόγο αυτό, οι εκδότες είναι υποχρεωμένοι να ξαναπαίρνουν τα μη πωληθέντα φύλλα, πράγμα που συνεπάγεται σημαντικό κόστος. Έπειτα, η ζήτηση των προϊόντων τύπου που πωλούνται στο κατάστημα χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανελαστικότητα, που είναι ακόμη εντονότερη στην περίπτωση των αλλοδαπών εφημερίδων. Τέλος, ο κοινωνικός και πολιτιστικός ρόλος του τύπου δικαιολογεί τη διατήρηση ειδικευμένου δικτύου διανομής που να παρέχει τη δυνατότητα διαθέσεως στον καταναλωτή ενός αντιπροσωπευτικού φάσματος του συνόλου του τύπου.

28 Η Binon ισχυρίζεται ότι η δημιουργία του επιλεκτικού συστήματος διανομής στο Βέλγιο οδήγησε σε πλήρη έλλειψη ανταγωνισμού, εφόσον οι λιανοπωλητές έλαβαν τη θέση τους μέσα σε ένα σύστημα, το σύστημα της AMP, που λειτουργεί βάσει οργανογράμματος διοικητικού τύπου, χωρίς άμιλλα μεταξύ των λιανοπωλητών.

29 Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με το επιτρεπτό, σε σχέση προς το άρθρο 85, των συστημάτων επιλεκτικής διανομής. Για να εκφεύγουν της απαγορεύσεως της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τα εν λόγω συστήματα πρέπει να στηρίζονται στην επιβολή θεμιτών υποχρεώσεων, όπως η της διατηρήσεως ειδικευμένου εμπορικού καταστήματος κατάλληλου για την παροχή ειδικών παροχών σχετικών με την παράδοση ορισμένων προϊόντων. Εξάλλου, η πρόσβαση στα εν λόγω συστήματα πρέπει να ρυθμίζεται από αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικού χαρακτήρα, διότι η χρησιμοποίηση ποσοτικών κριτηρίων πρέπει εξ ορισμού να θεωρηθεί ως περιορισμός του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85· το ενδεχόμενο να είναι επιτρεπτά ποσοτικά κριτήρια μπορεί να εξεταστεί μόνο στο πλαίσιο αιτήσεως εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, για την οποία μόνη η Επιτροπή είναι αρμόδια.

30 Σχετικώς πρέπει να τονιστεί ότι, στην υπό κρίση περίπτωση, η συμφωνία μεταξύ πρακτορείου διανομής και μεταπωλητών λιανικής πωλήσεως δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρέσχε η ίδια, καθώς και η AMP. Υπό τις περιστάσεις αυτές, παρέλκει η εξέταση της ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, σε μια παρόμοια συμφωνία.

31 Πρέπει στη συνέχεια να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, και ιδίως την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1977 (Metro, υπόθεση 25/76, Rec. σ. 1875), τα συστήματα επιλεκτικής διανομής συνιστούν στοιχείο ανταγωνισμού σύμφωνο με το άρθρο 85, παράγραφος 1, υπό την προϋπόθεση ότι η επιλογή των μεταπωλητών διενεργείται με αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικού χαρακτήρα, σχετικά με την ικανότητα του μεταπωλητή, του προσωπικού του και των εγκαταστάσεών του σε σχέση με τις ανάγκες της διανομής του προϊόντος και ότι τα κριτήρια αυτά καθορίζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο ως προς όλους τους πιθανούς μεταπωλητές, εφαρμόζονται δε κατά τρόπο που να μη δημιουργεί διακρίσεις.

32 Παρόμοια συστήματα μπορούν να δημιουργηθούν, χωρίς να συνιστούν παράβαση της απαγόρευσης του άρθρου 85, παράγραφος 1, για τη διανομή των προϊόντων τύπου, αν ληφθεί υπόψη η ειδική, από άποψη διανομής, φύση των προϊόντων αυτών. Πράγματι, όπως ορθώς τόνισε η AMP, οι εφημερίδες και τα περιοδικά μπορούν, κατά κανόνα, να πωληθούν λιανικώς μόνο κατά τη διάρκεια ενός ιδιαίτερα περιορισμένου χρονικού διαστήματος, ενώ το κοινό περιμένει από κάθε λιανοπωλητή να είναι σε θέση να προσφέρει ένα αντιπροσωπευτικό φάσμα του τύπου, ιδίως του εγχώριου τύπου. Οι

εκδότες, από την άλλη πλευρά, αναλαμβάνουν να ξαναπαίρνουν τα μη πωληθέντα αντίτυπα, πράγμα που οδηγεί σε συνεχείς δοσοληψίες μεταξύ εκδοτών και λιανοπωλητών για τα προϊόντα αυτά.

33 Επομένως, το επιτρεπτό ή μη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής στον εν λόγω τομέα έναντι του άρθρου 85, παράγραφος 1, εξαρτάται ιδίως από τα κριτήρια που ρυθμίζουν την επιλογή των λιανοπωλητών. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να είναι αντικειμενικά και ποιοτικού χαρακτήρα. Δεν εμπίπτει στην κατηγορία αυτή ο περιορισμός του αριθμού των σημείων πωλήσεως βάσει, παραδείγματος χάρη, κριτηρίου που στηρίζεται σε έναν ελάχιστο αριθμό κατοίκων της γειτονιάς ανά σημείο πωλήσεως.

34 Πράγματι, πρέπει να υπομνηστεί ότι η εφαρμογή κριτηρίου ποσοτικού χαρακτήρα καθιστά ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής αντίθετο προς την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1. Η Επιτροπή είναι μόνη αρμόδια για να εξετάσει, στο πλαίσιο αιτήσεως εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, αν ένα τέτοιο κριτήριο μπορεί να κριθεί δικαιολογημένο ενόψει των επιταγών της διάταξης αυτής.

35 Πρέπει επομένως στο τρίτο σκέλος του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος να δοθεί η απάντηση ότι ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής προϊόντων τύπου που επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών απαγορεύεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, αν η επιλογή των μεταπωλητών διέπεται από κριτήρια ποσοτικού χαρακτήρα· η Επιτροπή μπορεί όμως να εξετάσει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, στο πλαίσιο αιτήσεως εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, αν τα κριτήρια αυτά μπορούν να δικαιολογηθούν.

δ) *Η εφαρμογή του συστήματος διανομής στην πράξη*

36 Το τέταρτο ερώτημα, που πρέπει να εξεταστεί τώρα, θέτει το πρόβλημα αν η εφαρμογή, εκ μέρους πρακτορείου διανομής που ανήκει σε όμιλο επιχειρήσεων, λιγότερο αυστηρών κριτηρίων εγκρίσεως λιανοπωλητών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων από ό, τι για τους λοιπούς λιανοπωλητές, στο πλαίσιο επιλεκτικού συστήματος διανομής που καταρχήν συμβιβάζεται με το άρθρο 85, συνιστά συμπεριφορά που καθιστά το σύστημα αυτό ασυμβίβαστο προς τη διάταξη αυτή.

37 Από τις προηγηθείσες σκέψεις, αλλά και από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης μόνον υπό την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια που ρυθμίζουν την επιλογή των μεταπωλητών είναι αντικειμενικά και ενιαία και ότι εφαρμόζονται κατά τρόπο μη συνιστώντα διάκριση. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν συνιστά διάκριση η εφαρμογή των κριτηρίων αυτών όταν είναι λιγότερο αυστηρή έναντι των επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων στον οποίο ανήκει και το πρακτορείο διανομής.

38 Επομένως, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής προϊόντων τύπου που επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών απαγορεύεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης αν η εφαρμογή των κριτηρίων που διέπουν την επιλογή των μεταπωλητών γίνεται λιγότερο αυστηρά σε σχέση με επιχειρήσεις που ανήκουν σε ορισμένο όμιλο επιχειρήσεων από ό, τι σε σχέση με άλλους λιανοπωλητές.

ε) *Η διατίμηση*

39 Τέλος, το τρίτο ερώτημα αναφέρεται στο κατά πόσο το γεγονός ότι, στο πλαίσιο επιλεκτικού συστήματος διανομής προϊόντων τύπου, επιβάλλεται η τήρηση διατιμήσεως, καθιστά το σύστημα αυτό ασυμβίβαστο προς τις απαγορεύσεις του άρθρου 85 της Συνθήκης.

40 Η AMP ισχυρίζεται σχετικώς ότι οι τιμές εφημερίδων και περιοδικών καθορίζονται από τους εκδότες και όχι, όπως φαίνεται ότι κρίνει το εθνικό δικαστήριο, από το πρακτορείο διανομής. Η εκ μέρους των λιανοπωλητών τήρηση των τιμών που καθορίζουν οι εκδότες αποτελεί συνάρτηση των ιδιομορφιών της διανομής των προϊόντων τύπου, για την οποία έγινε λόγος παραπάνω.

41 Η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η οποία παρενέβη στη διαφορά αποκλειστικά και μόνο για να υποβάλει παρατηρήσεις επί του τρίτου ερωτήματος, θεωρεί ότι η ελευθερία του τύπου, ως θεμελιώδες δικαίωμα που προστατεύεται από τη συνταγματική τάξη των κρατών μελών και από τη νομολογία του Δικαστηρίου, συνεπάγεται ελευθερία της συμβολής στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Για το λόγο αυτό, τα προϊόντα τύπου καθώς και η διανομή τους χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα γνωρίσματα. Πράγματι, η φύση των προϊόντων τύπου απαιτεί την ιδιαίτερα ταχεία διανομή των προϊόντων αυτών, αν ληφθεί υπόψη το πολύ βραχύ χρονικό διάστημα στο οποίο μπορούν να πωληθούν χωρίς να λογισθούν ήδη παρωχημένα· μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος, του οποίου άλλωστε η διάρκεια ποικίλλει ανάλογα με το συγκεκριμένο προϊόν, οι εφημερίδες και τα περιοδικά δεν έχουν σχεδόν καμιά αξία. Σ' αυτό προστίθεται η ανομοιογένεια των προϊόντων τύπου και η έλλειψη ελαστικότητας της ζητήσεως, δεδομένου ότι κάθε εφημερίδα ή περιοδικό έχει λίγο ως πολύ τη δική του πελατεία.

42 Από τα παραπάνω η γερμανική κυβέρνηση συνάγει ότι η κατάσταση της αγοράς προϊόντων τύπου, από άποψη ανταγωνισμού, είναι τόσο ιδιόμορφη, ώστε να μην μπορούν να μεταφερθούν σ' αυτήν αυτούσιες οι αρχές που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο εντελώς διαφορετικών αγορών. Αν δεν γινόταν αποδεκτή η δυνατότητα διατιμήσεως των προϊόντων τύπου, κάθε πρόσφορο σύστημα διανομής στον εν λόγω τομέα θα κρινόταν ασυμβίβαστο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, πράγμα που θα προκα-

λούσε ολέθρια αποτελέσματα για την πολυμορφία και την ελευθερία του τύπου. Σχετικά, δεν στερείται σημασίας το γεγονός ότι συστήματα διατιμήσεως στη διανομή του τύπου γίνονται δεκτά στη νομοθεσία των περισσότερων από τα κράτη μέλη, όπου και εφαρμόζονται χωρίς να προσκρούουν σε δυσχέρειες.

43 Κατά την Επιτροπή, κάθε ρήτρα καθορισμού τιμής συνιστά αυτή καθαυτή περιορισμό του ανταγωνισμού και επομένως εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1. Η Επιτροπή δεν αποκρούει τον ειδικό χαρακτήρα των προϊόντων τύπου και του τρόπου διανομής τους, φρονεί όμως ότι η ιδιορρυθμία αυτή δεν μπορεί να οδηγεί στον αποκλεισμό των προϊόντων αυτών και της διανομής τους από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Την ιδιορρυθμία αυτή θα όφειλαν, αντιθέτως, να προβάλουν οι επιχειρήσεις που την επικαλούνται στο πλαίσιο διαδικασίας εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3.

44 Πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι οι ρήτρες που περιέχονται σε συμβάσεις με τρίτους και καθορίζουν τις τιμές που πρέπει να τηρούνται συνιστούν, αυτές καθαυτές, περιορισμό του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1. Η διάταξη αυτή αναφέρει τις συμφωνίες που συνίστανται στον καθορισμό των τιμών πωλήσεως ως παράδειγμα συμφωνίας που απαγορεύεται από τη Συνθήκη.

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, όταν μια συμφωνία, με την οποία δημιουργείται σύστημα επιλεκτικής διανομής και η οποία επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, περιλαμβάνει τέτοιες ρήτρες, παρέκκλιση από την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης μπορεί να επιτραπεί μόνο δυνάμει αποφάσεως λαμβανομένης από την Επιτροπή υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

46 Αν, στον τομέα της διανομής εφημερίδων και περιοδικών, ο καθορισμός από τους εκδότες της τιμής λιανικής πωλήσεως αποτελεί το μόνο τρόπο αντιμετωπίσεως των οικονομικών βαρών που απορρέουν από την παραλαβή των επιστρεφόμενων απώλητων φύλλων και αν η εν λόγω παραλαβή των απώλητων αποτελεί το μόνο τρόπο για να επιτυγχάνεται η προσφορά στη διάθεση των καταναλωτών ευρέος φάσματος προϊόντων τύπου, στην Επιτροπή εναπόκειται να λαμβάνει τα στοιχεία αυτά υπόψη κατά την εξέταση συμφωνιών βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3.

47 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το γεγονός ότι, στο πλαίσιο συστήματος επιλεκτικής διανομής προϊόντων τύπου, το οποίο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, απαιτείται η τήρηση διατιμήσεως, καθιστά το σύστημα αυτό ασυμβίβαστο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης· η Επιτροπή μπορεί όμως, κατά την εξέταση αιτήσεως εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, να ερευνήσει αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εν λόγω στοιχείο ενός συστήματος διανομής μπορεί να δικαιολογηθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε ο πρόεδρος του Tribunal de commerce των Βρυξελλών με απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 1983, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται επί συνόλου συμφωνιών μεταξύ ειδικευμένου πρακτορείου διανομής εφημερίδων και περιοδικών σε ένα κράτος και της μεγάλης πλειονότητας των εκδοτών των εν λόγω προϊόντων που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους, καθώς και ορισμένων εκδοτών οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη και των οποίων τα προϊόντα διανέμονται στο πρώτο κράτος μέλος, εφόσον αυτό το σύνολο συμφωνιών έχει ως αποτέλεσμα να αφήνει, στην πράξη, την έγκριση των σημείων λιανικής πωλήσεως στην κρίση του πρακτορείου αυτού ή οργανισμού τον οποίο αυτό δημιούργησε στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών.

2) Ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής προϊόντων τύπου που επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών απαγορεύεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, αν η επιλογή των μεταπωλητών διέπεται από κριτήρια ποσοτικού χαρακτήρα· η Επιτροπή μπορεί όμως να εξετάσει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, στο πλαίσιο αιτήσεως εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, αν τα κριτήρια αυτά μπορούν να δικαιολογηθούν.

3) Ένα τέτοιο σύστημα απαγορεύεται από το άρθρο 85, παράγραφος 1, αν η εφαρμογή των κριτηρίων που διέπουν την επιλογή των μεταπωλητών γίνεται λιγότερο αυστηρά σε σχέση με επιχειρήσεις που ανήκουν σε ορισμένο όμιλο επιχειρήσεων από ό, τι σε σχέση με άλλους λιανοπωλητές.

4) Το γεγονός ότι, στο πλαίσιο συστήματος επιλεκτικής διανομής προϊόντων τύπου, το οποίο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, απαιτείται η τήρηση διατιμήσεως καθιστά το σύστημα αυτό ασυμβίβαστο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1· η Επιτροπή μπορεί όμως, κατά την εξέταση αιτήσεως εξαιρέσεως κατά το άρθρο 85, παράγραφος 3, να ερευνήσει αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εν λόγω στοιχείο ενός συστήματος διανομής μπορεί να δικαιολογηθεί.

Mackenzie Stuart Bosco Due Κακούρης

Pescatore Koopmans Everling Bahlmann Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Ιουλίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart